

[Kulturministeren]

det påkrævet at lovregulere de institutioner og lignende, som i det væsentlige beskæftiger sig med indsamling m.v. af private arkivalier. Det bestemmes imidlertid, at de statslige arkiver skal samarbejde med og rådgive sådanne institutioner i arkivmæssig henseende.

Det lovfæstes, at aflevering af statslige arkivalier som hovedregel skal ske, når de er 30 år gamle. Der fastsættes særlige regler om aflevering af registre, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, herunder om tilfælde, hvor aflevering til opbevaring i Rigsarkivet findes nødvendig for udførelse af undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig interesse.

Regeringen lægger vægt på den størst mulige åbenhed med hensyn til borgernes adgang til de offentlige arkivalier, der er afleveret til arkiverne. Det er også vigtigt, at der skabes størst mulig klarhed med hensyn til de beskyttelseshensyn vedrørende private og offentlige interesser, der kan begrænse adgangen til offentlige arkivalier, ligesom der må lægges vægt på, at der er klare kompetenceregler for behandlingen af ansøgninger om dispensation fra tilgængelighedsfristerne. Disse målsætninger kommer til udtryk i en forkortelse af den generelle tilgængelighedsfrist, således at arkivalier, der er afleveret til statens arkiver, som hovedregel er tilgængelige for enhver, når de er 30 år gamle. Den afleverende myndighed kan dog fastsætte en længere frist, men dette kan kun ske, når det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til nærmere bestemte offentlige eller private interesser. Blandt de offentlige beskyttelseshensyn kan nævnes hensynet til statens sikkerhed.

Endvidere fastsættes der i overensstemmelse med den gældende ordning en 80-års-frist bl.a. i tilfælde, hvor dette må anses for påkrævet af hensyn til den enkelte borgers retsbeskyttelse.

Rigsarkivaren får kompetence til i konkrete tilfælde at give dispensation fra tilgængelighedsfristerne, og det fastsættes, hvornår en sådan dispensation kræver samtykke fra ressortmyndigheden eller Registertilsynet. Det forudsættes i denne forbindelse, at behandlingen af dispensationsansøgninger finder sted under hensyn til målsætningen om den størst mulige åbenhed vedrørende adgangen til de offentlige arkivalier.

Den offentlige debat om først og fremmest spørgsmålet om tilgængeligheden til de offentlige arkivers samlinger er foregået igennem længere tid. Det er regeringens opfattelse, at den gældende ordning ikke er tilfredsstillende, og at det er ønskeligt snarest muligt at få gennemført mere hensigtsmæssige regler på dette område og i sammenhæng hermed på andre områder af væsentlig arkivpolitisk betydning.

Det foreliggende lovforslag er udtryk for ønsket om som led i den samlede kulturpolitiske lovgivning vedrørende bevaring og formidling at udforme en mere tidssvarende ramme for de offentlige arkivers virksomhed baseret på ønsket om et velfungerende samarbejde mellem myndigheder og arkiver og en åben holdning fra myndighedernes og arkivernes side over for offentligheden.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Kirkeministeren (Torben Rechendorff):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager.

(Lovforslag nr. L 183).

Lovforslaget bygger på principperne i en udvalgsindstilling.

Disciplinærfølgning af tjenestemandssatte præster, provster og biskopper sker for tiden efter reglerne i tjenestemandslovens kapitel 4 om suspension, disciplinærfølgning og injuriersøgsmål eller i det særlige gejstlige retssystem, som består af provsteret, landemoderet og Højesteret.

Forslaget indebærer en nyordning i disciplinærsager vedrørende tilsidesættelse af folkekirkens bekendelsesgrundlag og en ophævelse af det forældede og stærkt kritiserede gejstlige retssystem.

I kapitel 1 fastlægges lovens område.

Der bliver hjemmel til, at sager vedrørende en tjenestemandssansat præsts, provsts eller biskops påståede tjenesteforseelse imod folkekirkens bekendelsesgrundlag (læresager) kan indbringes for domstolene til retslig afgørelse efter de regler, der følger af lovforslaget.

Domstolsbehandlingen af læresagerne skal finde sted efter retsplejelovens regler om behandlingen af straffesager med de ændringer,

[Kirkeministeren]

der følger af lovforslagets regler, og som er begrundet i læresagernes særlige karakter og indhold – disciplinærsager vedrørende folkekirkens bekendelsesgrundlag.

Lovforslaget indeholder i kapitel 2 og kapitel 3 regler om kompetencen til at rejse læresag imod henholdsvis præster og provster og imod biskopper og om sagernes behandling ved domstolene under medvirken af teologisk sagkyndige.

Det foreslås, at domstolsbehandlingen af en læresag mod en præst eller provst finder sted ved præsteretten, der er sammensat af en dommer og to teologisk sagkyndige, og i 2. instans ved landsretten, der tiltrædes af tre teologisk sagkyndige.

Det foreslås endvidere, at domstolsbehandlingen af en læresag mod en biskop i 1. instans skal finde sted ved landsretten, der tiltrædes af de to efter embedsalders ældste biskopper som teologisk sagkyndige, og som derefter benævnes bisperetten.

Kapitel 2 og 3 indeholder herudover regler om sagernes forberedelse, beskikkelse af teologisk sagkyndige, værneting, beskikkelse af en repræsentant for det offentlige og for den indklagede, den indklagedes rettigheder og pligter og anke til højere ret.

Kapitel 2 indeholder en særregel vedrørende præster og provster. Det foreslås, at kirkeministeren kan bestemme, at tjenesteforseelser, der ikke vedrører folkekirkens bekendelsesgrundlag, også skal kunne medinddrages under domstolsbehandlingen af en læresag mod en præst eller provst.

Kapitel 3 indeholder en særregel om landsrettens afstemning i læresager mod biskopper. Reglen er begrundet i, at de to teologisk sagkyndige udgør et mindretal i bisperetten.

Kapitel 6 indeholder en regel om de disciplinære straffe, en præst, provst eller biskop kan idømmes for tjenesteforseelser imod folkekirkens bekendelsesgrundlag.

Lovforslaget har været forelagt for biskopperne, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Den danske Præsteforening og Danmarks Provsteforening.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg indstille dette til velvilig behandling i det høje Ting.

Justitsministeren (Engell):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven, færdselsloven og udlændingeloven. (Anklagemyndighedens struktur).

(Lovforslag nr. L 184).

Lovforslaget tilsigter en gennemgribende revision af anklagemyndighedens struktur.

En gennemførelse af forslaget vil indebære en mere tidssvarende og hensigtsmæssig kompetencefordeling inden for anklagemyndigheden og dermed en bedre udnyttelse af anklagemyndighedens ressourcer.

Den nuværende struktur inden for anklagemyndigheden bygger i hovedtrækkene på regler, der blev indført ved retsplejeloven af 1916. Den gældende ordning hviler således i betydeligt omfang på forudsætninger om politiets organisation, personaleressourcer og uddannelsesmæssige forhold fra tiden kort efter århundredskiftet.

Lovforslaget indebærer, at bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 10 og kapitel 64 om anklagemyndighedens organisation moderniseres og sammenskrives i ét nyt kapitel, kapitel 10.

I tilknytning hertil erstattes den nuværende adgang til at få prøvet en afgørelse gennem fire instanser inden for anklagemyndigheden med et toinstanssystem. Dette indebærer, at der i øverensstemmelse med det almindelige princip i dansk ret alene er adgang til at påklage en afgørelse én gang til den umiddelbart overordnede myndighed. Endvidere fastsættes en klagefrist på 4 uger for klage over afgørelser truffet af anklagemyndigheden.

Forslaget indebærer endvidere, at den gældende hovedregel, hvorefter påtalekompetencen tilkommer statsadvokaterne, ændres, således at påtalekompetencen som udgangspunkt henhører under politimestrene, mens statsadvokaterne påtaler nævningsager og ankesager, som føres i landsretten. Herved afskaffes også den gældende opdeling i retsplejeloven mellem statsadvokatsager og politisager. På grundlag af en gennemgang af de enkelte bestemmelser i straffeloven foreslås det, at lovovertrædelser af særlig grovhed eller særlig samfundsmæssig betydning m.v. ved bestemmelse i retsplejeloven undergives statsadvokaternes påtalekompetence, mens der i øvrigt